

кримінально караних посягань на статеву свободу і статеву недоторканість особи. Йдеться, зокрема, про наругу над тілом померлого, крадіжку речей фетишистом, жорстоке поводження з тваринами, ексгібіціонізм у громадському місці, розцінюваний як хуліганство, так звані сексуальні вбивства [3, с. 36].

Для повного викорінення кримінальних правопорушень проти статевої свободи та недоторканості особи потрібно дуже багато часу та зусиль. Потрібно додати до законодавства низку реформ, що забезпечать такі покарання насильниками, яких вони не зможуть уникнути. Проте дуже важливим фактором в таких ситуаціях є людські цінності. Проводячи реформи для покращення законодавства потрібно врахувати всі ланки, завдяки яким у майбутньому зменшиться кількість статевих кримінальних правопорушень.

Література

1. Генеральна прокуратура України. Статистична інформація. URL: https://dostup.pravda.com.ua/request/99543/response/354110/attach/3/31.pdf?cookie_passthrough=1

2. Кримінальний кодекс України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III: станом на 27 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 07.04.2023).

3. Дудоров О.О. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (основні положення кримінально-правової характеристики): практичний посібник / МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. Северодонецьк: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2018. 92 с.

УДК 343(043.2)

Колонська В.М., здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Майстро Д.М., асистент

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНУ «УМИСНЕ ВБИВСТВО» (СТ. 115 КК УКРАЇНИ)

Згідно зі ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1]. Ніхто не може бути позбавлений життя, держава повинна захищати життя людини і це її обов'язок.

В розділі II Особливої частини Кримінального кодексу України (далі – КК України) передбачаються кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи. Аналізуючи об'єкт цих посягань, слід пам'ятати, що в

розділі II Особливої частини КК України об'єднано посягання на два різних родових об'єкти – суспільні відносини щодо охорони життя та суспільні відносини щодо охорони здоров'я особи. Розглянемо кримінально-правову характеристику злочину «Умисне вбивство». В ч. 1 ст. 115 КК України визначено, що вбивство являє собою умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині, і є особливо тяжким злочином проти життя та здоров'я особи. Ч. 2 ст. 115 передбачає відповідальність за кваліфіковані види умисного вбивства [2].

Ознаками умисного вбивства є протиправність; винність означає, що особа під час вчинення кримінального правопорушення усвідомлювала свої дії і передбачала настання наслідків; позбавлення життя іншої людини незалежно від віку, соціального становища та статі.

Об'єкт вбивства – життя людини. Початковим моментом життя як об'єкта посягання при вбивстві є початок фізіологічних пологів, а кінцевим моментом життя є біологічна смерть.

Об'єктивна сторона вбивства характеризується діянням у вигляді посягання на життя іншої особи, наслідком у вигляді смерті людини та причинним зв'язком між вказаними діянням та наслідком.

Вбивство може бути вчинене шляхом дії та бездіяльності. Для позбавлення життя людини може бути застосований фізичний вплив, тобто удар ножем, отруєння, і психічний вплив, тобто підмова до самогубства особи, яка не усвідомлює значення, спричинення психічної травми, яка заподіяла смерть. Для вбивства винний може використати м'язові зусилля свого тіла, знаряддя, привести в дію механізми та речовини [3].

П. 1 ч. 2 ст. 115 КК України умисне вбивство двох або більше осіб, передбачає, що позбавлення їх життя охоплювався умислом, для кваліфікації не важливо яким мотивом керувався винний.

П. 2 ч. 2 ст. 115 КК України умисне вбивство малолітньої дитини або жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності, винний умисно позбавляє життя особу, якій не має ще 14 років або жінку, яка завідомо для винного справді перебувала у стані вагітності.

П. 3 ч. 2 ст. 115 КК України умисне вбивство заручника або викраденої людини, має місце за умови, що потерпілий був заручником і винна особа це усвідомлювала або викраденою людиною і винна особа це усвідомлювала.

П. 4 ч. 2 ст. 115 КК України умисне вбивство вчинене з особливою жорстокістю, винний позбавляючи потерпілого життя, усвідомлював, що завдає йому психічних, фізичних чи моральних страждань, також якщо воно поєднане із глумлінням над трупом або було вчинене в присутності близьких потерпілому осіб і винний не усвідомлював, що завдає психічних чи моральних страждань.

П. 5 ч. 2 ст. 115 КК України умисне вбивство, вчинене способом, небезпечним для життя багатьох людей, винний коли здійснював умисел на позбавлення життя певної особи, усвідомлював, що застосовує такий спосіб вбивства, який є небезпечним для життя цієї особи, а також інших людей.

П. 6 ч. 2 ст. 115 КК України умисне вбивство з корисливих мотивів, винний, позбавляючи життя потерпілого, бажав одержати матеріальні блага для себе або інших.

П. 7 ч. 2 ст. 115 КК України умисне вбивство з хуліганських мотивів, винний позбавляє життя особу внаслідок неповаги до суспільства, нехтування правилами і нормами моралі, також без будь-якої причини з використанням малозначного приводу.

П. 8 ч. 2 ст. 115 КК України умисне вбивство особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку, настає, коли кримінальне правопорушення вчинено з метою не допустити діяльність потерпілого у зв'язку з виконанням обов'язку.

П. 9 ч. 2 ст. 115 КК України умисне вбивство з метою приховати інший злочин або полегшити його вчинення, незалежно від того, чи був винний причетний до кримінального правопорушення, який приховується.

П. 10 ч. 2 ст. 115 КК України умисне вбивство поєднане із згвалтуванням або сексуальним насильством.

П. 11 ч. 2 ст. 115 КК України умисне вбивство, вчинене на замовлення, умисне позбавлення життя потерпілого за дорученням іншої особи.

П. 12 ч. 2 ст. 115 КК України умисне вбивство, вчинене за попередньою змовою групою осіб, в позбавленні життя потерпілого брали участь кілька осіб, які завчасно домовилися про спільне виконання.

П. 13 ч. 2 ст. 115 КК України умисне вбивство, вчинене особою, яка раніше вчинила умисне вбивство, за винятком вбивства, передбаченого статтями 116-118 КК України відповідальність за повторне умисне вбивство настає, незалежно чи була винна особа раніше засуджена за перше кримінальне правопорушення.

П. 14 ч. 2 ст. 115 КК України умисне вбивство, вчинене з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості, винний прагне продемонструвати людську «неповноцінність» потерпілого [4].

Отже, для кваліфікації умисного вбивства за ч. 2 ст. 115 КК України необхідно встановити хоча б одну ознаку, передбачену ч. 2 ст. 115 КК України.

Література

1. Конституція України від 28 чер. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

2. Кримінальний кодекс України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n745>

3. Стаття 115 КК України. Умисне вбивство. Мего-Інфо – Юридичний портал № 1: веб-сайт. URL: <http://surl.li/gueri>

4. Умисне вбивство: склад злочину та кваліфікуючі ознаки. Wiki: веб-сайт. URL: <http://surl.li/guera>

УДК 343.132.1(043.2)

Команецька В.В., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Ланцедова Ю.О., к.ю.н., доцент

ПИТАННЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ОСОБИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Тема щодо забезпечення прав та законних інтересів особи при проведенні слідчих (розшукових) дій є дуже актуальною, адже вона обумовлюється особливим призначенням, а саме тим, що вони призначенні на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні, які обмежують конституційні права та свободи особи.

Для вивчення проблем забезпечення прав та законних інтересів особи при проведенні слідчих (розшукових) дій необхідно проаналізувати наступне: проведення слідчих (розшукових) дій пов'язане передусім з можливим обмеженням таких конституційних прав особи, як право на життя, на повагу до людської честі, гідності, право на свободу та особисту недоторканність, недоторканність житла, невтручання і особисте і сімейне життя тощо. Гарантії прав особи виконують роль засобів, завдяки яким забезпечується можливість виключення чи принаймні мінімізації професійних помилок з боку органів розслідування та правосуддя щодо громадянина [1, с. 156-160].

На думку Л. Лобойка, гарантії прав та інтересів особи разом із гарантіями ефективної діяльності органів, які ведуть кримінальний процес, у своїй сукупності утворюють засоби ефективного функціонування кримінального процесу в цілому [2, с. 38-39].

У спеціальній юридичній літературі під забезпеченням прав учасників кримінального процесу при провадженні слідчих дій розуміється сукупність правових засобів і способів, що визначають мету конкретної слідчої дії, яка не суперечить призначенню кримінального процесу